

Warsztat 1 – „Odwaga cywilna” dla młodzieży w wieku 15-18 lat (10-15 osób w grupie)

Cel warsztatu:

Umożliwienie uczniom i uczennicom porozmawianie na temat odwagi cywilnej oraz poznanie kobiet polskich i indyjskich, które się nią wykazały.

Cel dla nauczyciela/trenera:

zainspirowanie uczniów i uczennic żeby czuli/czuły, że mogą więcej niż myślą i że mają wybór, a przez to mogli/mogły podejmować działanie

Rezultaty dla uczniów i uczennic:

Wiedza

- znają bohaterki Polski i Indii
- wiedzą czym jest odwaga cywilna
- wiedzą jak wzmacniać swoją odwagę cywilną

Umiejętności

- potrafią podać przykład działania, w którym jednostki wykazały się odwagą cywilną

Postawa

- mają świadomość, że każdy może dokonywać wyborów
- wierzą, że każdy kształtuje własną drogę, niezależnie od tego gdzie się urodził
- mają poczucie, że też mogą rozwijać dobre cechy
- czują, że to, co myślą, przekłada się na działanie
- wierzą, że bohater/ka to zwykły-niezwykły człowiek

Metody pracy

burza pomysłów, praca indywidualna, rozmowa w parach, dyskusja w grupach, analiza tekstu,

Potrzebne materiały

Flipcharty/płachty papieru i mazaki/markery

Karty do analizy tekstów (załącznik)

Przygotowana sala: krzesła ustawione w krąg, ławki odsunięte pod ścianę

Czas: 1,5 godz.

CZAS	CO (tytuły, tematy, treści)	PO CO (cele, oczekiwane rezultaty)	JAK (opis modułu/bloku –kolejne kroki, międzyczasy, na co trener musi zwrócić uwagę, inne komentarze)
5 min	Rozpoczęcie	Bezpieczny start, zorientowanie się w rolach, w temacie, osadzenie	Przywitanie, przedstawienie się trenerów - kim jesteśmy, - dlaczego ten temat, - dlaczego tutaj, - dlaczego z nimi. Przedstawienie się uczestników, przedstawienie celu warsztatów i wybranych rezultatów (nie przedstawiamy tych dot. postawy)
30 min	Działania bohaterskie	Zdefiniowanie bohaterstwa i odwagi cywilnej, wprowadzenie w temat, osobiste zaangażowanie i osadzenie w temacie	Pytanie od trenerów na forum: <i>Jakie działania uznajecie za bohaterskie? Podajcie przykłady takich działań.</i> Uczestnicy wymieniają na forum przykłady takich działań, z których trenerzy wydobywają cechy. 3 min. Trenerzy: <i>Podajcie przykłady osób, które według was są bohaterami.</i>

Trenerzy: *Są takie formy bohaterstwa, które nazywa się odwagą cywilną. Teraz chcielibyśmy, żebyście spróbowali zdefiniować odwagę cywilną i zapisali jej rozumienie na kartkach.*

- Uczestnicy pracują indywidualnie i na kartkach zapisują: odwaga cywilna to... 3 min.

Pytanie na forum: *Kto chciałby przedstawić, jak rozumie to pojęcie, 'odwaga cywilna'?*

Trenerzy spisują na flipcharcie cechy odwagi cywilnej. Następnie wyciągają definicję z zebranych cech, ewentualnie je uzupełniają. (działanie w sferze publicznej, połączone z ryzykiem, męstwo/odwaga, nastawienie na konfrontację, ujawnienie swojego stanowiska, działanie w imię wartości, świadome działanie) 5 min.

Podział na pary. Trenerzy dają polecenie: *Przypomnijcie sobie sytuacje (z własnego życia lub zasłyszane), w których wykazaliście się (lub ktoś wykazał się) odwagą cywilną. Opowiedzcie o takiej sytuacji osobie w waszej parze.* 6 min.

Na forum trenerzy proszą o podanie przykładów takich działań. Zapisują je na tablicy w formie uogólnionej np. reakcja na bójkę, zawiadomienie pogotowia itd. 3 min.

Pytanie do grupy: *Jak możemy pogrupować te przykłady?* 3 min.

Wprowadzenie teorii: *Odwaga cywilna ma swoje dwa wymiary, co pozwala nam uporządkować różne jej formy.* Trener pokazuje model w formie dwóch osi (jak układ współrzędnych), odpowiednio podpisanych. **(Załącznik 1)**

			<p>Podpis na osi poziomej: Z prawej - interwencja wprost <i>np. alarmowanie ludzi, którym grozi wypadek/pożar, reakcja na molestowanie seksualne w barze</i> Z lewej - komunikacja, wyraziste ujawnianie siebie <i>np. ujawnienie postawy – nie podoba mi się, kiedy pan/pani bije swoje dziecko, nie podobają mi się słowa, które mówisz o cudzoziemcach</i></p> <p>Podpis na osi pionowej: Na górze - zaplanowane, strategiczne i zorganizowane zamieszanie polityczne <i>np. w obronie dyskryminowanych, upomnienie się o prawa wysiedlanych</i> Na dole - reakcja spontaniczna na sytuację, w którą niespodziewanie się wpadło <i>np. bójka w szkole, człowiek wchodzi z papierosem do tramwaju, rasistowskie dowcipy</i></p> <p>Trenerzy proszą o przyporządkowanie podawanych wcześniej przykładów do tego układu współrzędnych - 3 min.</p>
45 min.	'Heroines'	<p>Poznanie bohaterek i ich porównanie, zakorzenienie pojęcia i przykładów odwagi cywilnej.</p> <p>Zestaw 1: Wałęsa, Gandhi, Ordonówna, Devi Zestaw 2: Krzywonos,</p>	<p>Wprowadzenie trenerskie: <i>Teraz, kiedy wiecie, czym jest odwaga cywilna i co ją wyróżnia, czas, żebyście poznali 8 kobiet z Polski i z Indii, które wiele wniosły do życia publicznego swoich krajów. Poszukajcie w ich życiorysach odwagi cywilnej i zobaczcie, co im pomagało w tej postawie.</i></p> <p>Trenerzy dzielą grupę na mniejsze grupy 4 osobowe i rozdają każdej zestaw 4 różnych biografii 'Heroines' do czytania (zestaw 1 i zestaw 2). Każdy uczestnik ma przeczytać jedną biografię; dostaje też swoją tabelkę i wypełnia ją po</p>

		<p>Rangnekar, Chmielewska, M. Teresa</p>	<p>przeczytaniu tekstu. 15 min.</p> <p>(Załącznik 2) Tabela, podzielona na kategorie: Imię i nazwisko: Kraj/narodowość: Wykształcenie: Wyznanie: Czym się zasłużyły/ co zrobiły: Na czym polegała ich odwaga cywilna? Moment przełomowy Co im pomogło działać- czynniki wewnętrzne Co im pomogło działać- czynniki zewnętrzne</p> <p>W grupie uczestnicy opowiadają o swoich postaciach i porównują je – trener prosi o poszukanie: <i>Jakie są podobieństwa, a jakie różnice między tymi bohaterkami?</i> 7 min</p> <p>Po tym następuje prezentacja pracy grup na forum – opowiadają o bohaterkach i tym, co je łączy a co różni; co robiły i jak w ich działaniach przejawiała się odwaga cywilna. Jeśli potrzeba, trenerzy uzupełniają opowieść o bohaterkach. 15 min.</p> <p>Pytanie na forum: <i>Co sprawiło, że te kobiety mogły reagować i działać w życiu publicznym?</i> Pytanie na forum: <i>Co możecie z historii tych kobiet wziąć dla siebie?</i> 6 min.</p>
6 min.	O bohaterstwie -	Przełożenie idei odwagi	Uczestnicy proszeni są o odpowiedzenie indywidualnie na karteczkach: <i>Co byłoby</i>

	ja sam/a	cywilnej na własne życie i doświadczenie.	<p><i>wam potrzebne, żebyście mogli łatwiej podejmować działania pokazujące waszą odwagę cywilną? 3 min.</i></p> <p>Trenerzy zbierają odpowiedzi na flipczarcie. 3 min. <i>(możliwe odpowiedzi: praca nad sobą; bezpieczeństwo; ujawnianie swoich uczuć; nastawienie na konfrontację; wiara w słuszność naszych działań)</i></p>
10 min	Zakończenie warsztatu		<p>Podsumowanie: <i>Odwagi cywilnej można się nauczyć i ją w sobie wyćwiczyć.</i></p> <p>Trenerzy przypominają, co uczestnicy/czki dziś zrobili/ły Rundka ewaluacyjna (każdy uczestnik ma głos)– <i>z czym kończysz, co było dla ciebie nowe/zaskakujące/ciekawe?</i> <i>Co byście zmienili/ły w warsztacie?</i></p> <p>Trenerzy dziękują za uczestnictwo w warsztacie</p>

Scenariusz został przygotowany w ramach projektu: „Historie kobiet tworzą historię”. Projekt jest współfinansowany przez Ministra Spraw Zagranicznych RP w ramach programu: "Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej" w 2012 roku.